

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva Piešťany

VYUŽITIE ARTEFILETICKÝCH TECHNÍK PRI PRÁCI S DEŤMI S PORUCHAMI UČENIA A SPRÁVANIA

Záverečná práca

Kontinuálne vzdelávanie : Artefiletika ako preventívna sociálne-výchovná činnosť v škole.

Druh kontinuálneho vzdelávania : aktualizáčn é vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania : 60 hod. (48 hod. prezenčná forma, 12 hod. dištančná forma)

Využitie artefietických techník pri práci s deťmi s poruchami učenia a správania.

„Zúrivý ako zvierá“

Tomáš - 14 rokov, ťažkosti so zrkovou pozornosťou a diferenciaciou

Pomôcky : farbičky, výkres A3

Tomáš je milý, tichší, pokojný chlapec. Posilujeme jeho zrkovú pozornosť a zrkovú diferenciaciu. V škole si zamieňa tvarovo podobné grafémy a mnohé veci v rámci napísaného alebo nakresleného prehliadne. Pretože má ale dobre rozvinuté kompenzačné stratégie, s učením nemá výraznejšie ťažkosti. Kreslí veľmi rád. Keďže nemá komunikačné ťažkosti, predpokladala som, že rozhovor s ním bude plynulý a pre oboch príjemný.

Téma sa mu pozdávala, ale na rozdiel od ostatných detí dlhšie premýšľal čo nakreslí. Vodovkami kresliť nechcel, vypýtal si farbičky a pustil sa do kreslenia.

Vysvetlila som mu čo budeme robiť. Povedal, že sa na to teší. Našu aktivitu sme začali krátko imagináciou.

„Predstav si Tomi, že si v nejakej krajine, ne nejakom mieste. Môže to byť príroda, mesto, les, dom....To miesto môže byť také, ktoré poznáš a už si tam niekedy bol. Alebo to môže byť miesto, ktoré nepoznáš, nikdy si tam nebol a môžeš si ho sám vymyslieť. Ale určite sa na tomto mieste cítiš príjemne. Poobzeraj sa tam, pochod' si tam, nadýchni sa, možno aj zacítiš nejakú vôňu. Započúvaj sa do zvukov, ktoré počuješ. A teraz si predstav, že si tam nie ako človek , ale ako nejaké zviera. Aké zviera by si si vybral? Popremýšľaj. A teraz sa tam zrazu objaví ďalšie zviera. Ale aké? Na toto druhé zviera si v tejto chvíli nahnevaný. Pretože ste sa poškriepili alebo ti urobilo niečo zlé a teraz si naňho nahnevaný.“

Tomi : „Stále netuším aké miesto si mám vybrať. To musím ešte vymyslieť. A tiež neviem na koho sa mám hnevať.“

Ja : „Skús si spomenúť. Ešte si sa na nikoho nehneval? (len mykol plecóm) A teraz si predstav, že ste sa na tom tvojom príjemnom mieste stretli. Ak máš chuť, môžeš mi túto situáciu nakresliť. Seba ako zviera spolu s tým druhým zvieratóm, na ktoré si nahnevaný. Dokázal by si zachytiť ten moment keď sa spolu stretnete. Ako sa budeš pri to cítiť? Čo urobíš? Ako zareaguješ? Keď budeš s obrázkom hotový môžeme sa o ňom porozprávať. Je to tak pre teba v poriadku?“

Tomi : „Čo ja viem? Môžem si vymyslieť aj nejaký príbeh?“

Ja : „Určite áno, už sa na ten príbeh teším.“

Na dlhú chvíľu sa zamyslel a potom sa s chuťou pustil do kreslenia.

Reflexívny rozhovor.

„Ako sa ti kreslilo Tomi? Bol s niečím problém?“

„Kreslilo sa mi dobre, len na začiatku som musel dlhšie rozmýšľať, lebo som nevedel čo nakresliť.“

„Ale vidím, že sa ti veľmi darilo. Aj podľa intenzity práce.“

„No áno, celkom ma to bavilo.“

„Môžeme sa o tvojom obrázku porozprávať?“

„Ja som si vymyslel celý príbeh.“

„Chceš mi ho porozprávať.“

„Ved' na to som to kreslil. Takže na obrázku sú dve líšky. Tá menšia vzadu som ja. Obidve sú rovnakého druhu. Len ja som taká tmavšia líška a tá druhá je svetlejšia.“

„Prečo si si vybral práve líšku? Je pre teba toto zviera niečím zaujímavé, výnimočné? Páči sa ti ako vyzerá alebo sa stotožňuješ s jej vlastnosťami alebo spôsobom života?“

„Páči sa mi, že je taká múdra až prefikaná a tou svojou múdrosťou sa vie o seba perfektne postarať. A aj obrániť.“

„Je pre teba dôležité byť múdry?“

„Múdry ľudia sa majú v živote lepšie. Majú viac možností. A sú aj zaujímavejší.“

„Čo si predstavuješ pod slovom múdrosť?“

„Že z prostredia kde žije sa naučila, tá líška, ako to chodí a vie sa o seba postarať.“

„Niekoho, niečo využiť alebo zneužiť?“

„Nie, len vie ako to chodí a vie to dobre využiť.“

„A kde sa nachádzate?“

„Je to v prírode, ale neviem konkrétne kde. Na strome nie sú listy lebo je to v zime a tráva je zelená, lebo sa rozpustil sneh. Ja som našťvaný na tú druhú veľkú líšku, lebo ma urazila. Vidíš ja mám takú tmavšiu kožušinu a ona sa mi preto vysmievala.“

„Vysmievala sa ti že si tmavý a ona je bledá? Ako si sa cítil? Nepáčilo sa ti to?“

„Urazilo ma to a našťval som sa.“

„Vidím že si obrátený bokom a zahľadený do diaľky.“

„Ja som sa naschvál tak otočil aby videla, že som urazený. A teraz čakám, že sa mi pôjde ospravedlniť.“

„Ale aj ona sa pozerá tvojím smerom.“

„Nie ona sa pozerá na mňa. Chce sa priblížiť, ale ja som jej to sťažil. Tvárim sa, že ju nevidím a ignorujem ju. Ona stále premýšľa ako by sa priblížila.“

„Nechceš jej trochu pomôcť? Obrátiť sa k nej alebo sa na ňu usmiať? Bolo by to pre ňu určite jednoduchšie, ľahšie by sa k tebe priblížila. Možno má aj strach, cíti sa nepríjemne alebo ju to mrzí? Keby si bol ty na jej mieste, určite by si chcel aby ti pomohla.“

„Nechcem jej to uľahčiť. My sme rovnaké druhy – líšky, a je jedno či je nejaká bledšia alebo tmavšia. Nakoniec aj tak pomaľu príde ku mne a ospravedlní sa mi. Ja najprv premýšľam, ale to prijmem. Potom sa spolu spriatelíme.“

„Keď sa spolu už kamarátite, zabudneš na to, že ti ublížila. Odpustíš jej?“

„Asi jej odpustím, ale nezabudnem na to. Nemala by to robiť.“

„Ako si sa cítil pri našom rozhovore? Bolo ťažké rozprávať o tomto konflikte?“

„Cítil som sa v pohode, nemal som problém o tom rozprávať. Ved' som si to aj tak celé vymyslel. Dávno som nekreslil, v škole už nemaľujeme a toto ma celkom bavilo. Už som celkom zabudol, že som rád kreslil.“

„Páči sa ti tvoj obrázok a tvoj príbeh, ktorý si vymyslel? Nechcel by si na ňom niečo zmeniť?“

„Obrázok sa mi páči a na príbehu by som nič nezmenil.“

„Mohli by sme si niečo také v budúcnosti zopakovať?“

„V pohode. Bolo to fajn“

„Keby som mohol byť zvierat'om, bol by som ....., pretože .....,“

Ďalšiu techniku, ktorú som s Tomim robila si vybral sám. Myslím, že sa mu celkom páčilo kresliť zvieratá, takže na otázku keby som mohol byť domom, rastlinou, nábytkom, zvierat'om ..... si hneď vybral zvieratá.

Pomôcky : farbičky, výkres A4

Reflexívny rozhovor.

„Vidím, že si nakreslil krásneho leva. Prečo si si vybral práve jeho? Pre jeho výzor, vlastnosti?“

„Je to dominantna prírody.“

„Aj ty si rád dominantný?“

„Áno, ale nepotrebujem to k životu. Keď sa to vyskytne, tak je to fajn.“

„A kde si rád dominantný?“

„Hmmm, neviem. Bežne v živote, medzi chalanmi, keď hráme hry.“

Keďže s Tomim som už robila techniku „Vymyslené zvieratá“ sám mi začal rozprávať a nemusela som mu klásť otázky.

„Na levovi sa mi páči jeho dominantnosť a hlavne rýchlosť. Ja som strašne spomalený.“

„Myslíš to, že si taký pokojný a rozvážny?“

„Nie, ja som mega spomalený. Hlavne keď hráme s chalanmi počítačové hry. Kým ja na niečo zareagujem, už som desaťkrát mŕtvy.“

„Ale veď to spolu trénujeme.“

„Ja viem, ale to sa aj tak nezlepší. To som tak zdedil. Ale aby som sa vrátil k levovi. Páči sa mi aj ako vyzerá, ako sa pohybuje. Je taký elegantný. Žije vo veľkej rezervácii kde môže voľne loviť. Žije v skupine a má veľa priateľov. Dokáže žiť aj sám, ale v spoločnosti si je istejší. Aj loví v skupine. Živí sa mäsom. Páči sa mi na ňom, že keď ide loviť tak si to poriadne premyslí a pripraví.“

„Aká je jeho silná stránka?“

„Dokáže sa postarať sám o seba a riadi skupinu. Je to vodca. Jeho slabou stránkou je, že niekedy si všetko úplne nepremyslí, napr. keď ide loviť a skončí bez koristi. Lebo on už je taký postarší a nedokáže dobehnúť rýchlu korisť.“

„Je preňho dôležité aby si všetko premyslel a dopredu pripravil. Nemôže improvizovať?“

„Môže aj improvizovať, keď musí. Ale má radšej keď má všetko pripravené a nič ho neprekvapí. Nestresuje sa tak.“

„Je niečo čo nemá rád?“

„Nemá rád keď ho ostatní v skupine nepočúvajú.“

„Musia ho všetci počúvať? Nemôžu si robiť čo chcú? To sa asi všetkým nebude páčiť?“

„Môžu si robiť čo chcú, ale myslel som pri love, že musia poslúchať a robiť to, na čom sa spolu dohodli. Lebo potom nič neulovia. Keď sa im nepodarí nič uloviť, je lev smutný.“

„A z čoho sa teší? Kedy je veselý?“

„Veselý je keď ulovia jedlo pre celú skupinu. A veľmi ho baví zaspávať večer po boku priateľov. Je rád obklopený priateľmi, vtedy si je taký istejší sám sebou.“

„Vidím, že sa ti lev, ktorého si nakreslil, páči. Že si s ním spokojný. Chcel by si na ňom niečo zmeniť? Alebo na tom, čo si mi o ňom porozprával?“

„Nie. Takto je to dobré.“

„Páčilo sa ti čo sme dnes spolu robili? Mohli by sme si to niekedy ešte zopakovať?“

„Ale áno, bolo to fajn. Kreslilo sa mi dobre. Už som aj zabudol, že rád kreslím.“

